Kynnys ry.
Siltasaarenkatu 4
00530 Helsinki

LAUSUNTO

Eduskunnan Ulkoasianvaliokunta
22.2.22

Asia: Valtioneuvoston ihmisoikeuspoliittinen selonteko (2021)

Kynnys ry on vammaisten kansalais- ja ihmisoikeusoikeusjärjestö. Kynnys puolustaa vammaisten perus- ja ihmisoikeuksien täyttä toteutumista kansallisesti ja kansainvälisesti niin että tosiasiallinen yhdenvertaisuus ja itsenäisen elämän edellytykset saavutetaan kaikilla yhteiskunnan ja elämän osa-alueilla. Tämä lausunto painottuu Kynnys ry:n kehitysyhteistyössä tehtyihin havaintoihin.

Kynnys on tehnyt kehitysyhteistyötä jo 1980-lopulta lähtien. Kehitysyhteistyötä on tehty pisimpään Länsi-Balkanilla ja Keski-Aasian maissa. Kynnyksellä on hankkeita myös Afrikassa. Kynnyksen kehitysyhteistyön tavoitteena on kehittyvien maiden vammaisten henkilöiden aseman parantaminen sekä vammaisten ihmisoikeuksien toteutuminen. Sekä Kynnys että sen kumppanit kehittyvissä maissa ovat vammaisten henkilöiden omia järjestöjä, joissa eri tavoin vammaiset henkilöt ovat itse toimijoita ja asiantuntijoita työssään.

Viime vuosina kehitysyhteistyön painopiste on ollut vammaisten naisten oikeuksien parantamisessa; uudella Ulkoministeriön nelivuotisella ohjelmakauden tuella (2022-2025) Kynnys toteuttaa hankkeita, joissa valtaosassa vammaisten naisten syrjimättömyys, seksuaalioikeuksien lisääminen sekä väkivallan ja hyväksikäytön vähentäminen ovat painopistealueita. Samalla nämä hankkeet lisäävät kohdemaan vammaisjärjestöjen toimintaedellytyksiä ja sitä kautta vammaisten perusoikeuksien toteutumista. Tavoitteena on, että kohdemaan järjestöt vievät työssään eteenpäin YK:n vammaissopimuksen (*Convention on the Rights of Persons with Disabilities, CRPD*, 2006) periaatteita, jotka määrittävät sitä tahtotilaa, jossa vammaisten ihmis- ja perusoikeudet toteutuisivat kaikilla elämänalueilla.

Vammaisten henkilöiden oikeus kehitykseen, koulutukseen, itsenäiseen elämään ja asumiseen ei toteudu edes lähialueillamme Kaakkois- ja Itä-Euroopan kehittyvissä maissa, joissa rakennetun ympäristön esteet tai julkisen liikenteen esteellisyys sitoo vammaiset käytännössä koteihinsa. Länsi-Balkanin maissa vammaiset lapset kohtaavat niin rakenteellisia kuin asenteellisiakin esteitä koulunkäynnissään ja esimerkiksi kuulovammaiset lapset voivat olla peruskoulunsa käytyään edelleen luku- ja kirjoitustaidottomia, koska eivät ole saaneet opetusta viittomakielellä. Näissä maissa vammaisjärjestöjen vaikuttaminen poliittisiin päättäjiin ja viranomaisiin on erityisen tärkeää, jotta vammaisten perus- ja ihmisoikeudet tulisivat nähdyiksi ja kuulluiksi ja

lainsäädäntötyössä huomioiduiksi. Tämän vuoksi lähivuosina työtä tulisi tehdä EU:n liittymisneuvotteluja tekevien maiden kanssa Länsi-Balkanilla.

Kynnys pitää Eduskunnan Ulkoasianvaliokunnan selontekoa laajana ja kattavana. On kiitettävää, että selonteossa mainitaan, että vammaisten oikeuksien toteutuminen vaatii käytännössä positiivista erityiskohtelua mm. työllistymisen suhteen. Kynnys toivookin riittäviä resursseja kehittyvien maiden vammaisjärjestöjen tukemiseen ja vammaisten henkilöiden itse johtamiin hankkeisiin.

Vammaisten henkilöiden osallisuus ja osallistaminen on tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden lähtökohta. Sen vuoksi erityistä huomiota tulisikin kiinnittää siihen, että ihmisoikeus- ja kehitysyhteistyöhankkeissa työskentelee riittävästi itse vammaisia henkilöitä.

Antti Tuononen
Toiminnanjohtaja
antti.tuononen@kynnys.fi

Eija Rautakorpi
Kehitysyhteistyökoordinaattori
eija.rautakorpi@kynnys.fi